

BUDA-PESTA

28 Aprile.

10 Maiu.

Va eși dumineca.

Redact.: strad'a iernei nr. 1.

Nr. 17.

Anulu X.

1874.

Pretinlu pe nuu anu 10 fl.

Pen ru Romani'a 2 galbeni.

Strigoiiulu.

I.

Putînu zacù Giorgitia, unu omu poganu in satu,
De bóla rea, nesciuta, si eri s'a 'mmormentatu.
Si éta 'n modiu lu noptii din grópa-afara ésa,
Si umbr'a lui usióra rentóree catra casa!

Elu intra dreptu in curte, la usia a ajunsu,
Cocosiulu iuto capulu sub aripi l'a ascunsu,
Si mîti'a peste casa so urca ca sè scape,
Si canele de frica 'n cotetiu ab'é incapo.

De trei ori bate 'n usia si tare-o sगतianá,
De trei ori pe muiera: „María!“ o strigá!
María so descépta si glasulu lu-cunósee,
Si-atunei facéndu-si cruce, la chipulu santu se 'n-
tóree.

Ea tace, si-o cuprinde o spaima si recoi,
Si i se redicara si perii 'n capulu ei!
Strigoiiulu o mai striga, ea 'n straié se ascunde,
La-a troi'a sगतianaro cu frica i respuáde:

„Ce vrei? ce canti aici? Giorgitia! tu-ai moritu!
Si ca sè ai odina, eu tóte le-am gatitu:
Ti-am pusu in mana cruce, lumina d'alba céra,
De-ai rataci 'ntunerecu sè-ti affi calea éra!

Ti-am pusu in sinulu rece vr'o patru turte dulci,
La canii de la pórtá la iadu séu rainu sè duci,

Cà-su rei, si-aceste turte li sunt de molcoméla,
Ca ei sè nu te latre, sè-ti faca opacéla.

Si siepte bani in mana ti-am datu pentru vamasi,
Ca ei sè mi te tréca la veciniculu locasiu,
Cà-ci peste siepte riuri treci l'alta 'mperatia!
Si de-asta lume óre? ce doru va sè-ti mai fia?!”

Strigoiiulu l'aste vorbe ferést'a-o-a sगुduitu,
De trei ori inca-o chiama: „María!“ si-a peritu!
Si canele prin curte schióna cu durere,
Cocosiulu canta-odata si se facù tacere!

Muiera plango 'n grige si somnulu i-a fugitu:
— O fi vr'o urgisire ori vr'unu pecatu cumplitu!“
Si copilasiulu plange, ea 'n bratie lu-apuca,
L'ascunde, sè nu simta vr'o frica de neluca.

Si mane catra diua cu pruncu 'n bratia s'a dusu,
Afundu in codrula negru si-a casa si-a adusu
Spini albi si rugi cu ghimpe, cà-su bunu de facatura,
Strigoiiulu sè-lu alunge cu o descantatura.

Candu s'a murgitu de séra, ea ramuri a chititu
La pórtá, usi, fereste, si ér s'a liniscitu!
Dar vai! si-a dóu'a nópte strigoiiulu se aréta,
Si rognsítu o striga si bate la ferés'a!

Ea tace, si-o cuprinde o spaima si receli,
Si i se redicara si perii 'n capulu ei...
Si canele mai urla, schiõna cu durere,
Cocosiulu cucuriga, . . . si se facu tacere!

II.

In alta di-i femei'a cu sufletulu sdrobitu,
Si rumen'a ei fatia ca frundi'a-a 'ngalfeditu.
Si pléca cu copilulu plangendu la bab'a Flóre,
Sè-i spuna totu necasulu, cà-ci bab'a-i vrajitória!

Descantece si lécuri, vraji multe a facutu.
Si 'n póla cu mîtiu negru, intréba fórte multu,
Si ea, desi-i patîta, se face cà-i cu frica,
Si-atunci, ca-o sciutória incope ca sè dica :

„E lucru greu acuma, cà ei multe ai uitatu,
Ce-a trebuitu de-a face, pan' nu l'ai asiediatu,
Cà datin'a e buna sè-o tieni cum lumea-o tiene,
Si celu ce nu grigesce, nu o patiesce bine.

Aveai sè ungi sicriulu pe fundu cu usturoiu,
Cu leosceanu, ursica, sè nu fia strigoiu,
Sè-i puni cutitu sub mana si secer'a pe fóle,
Sè n'aiba doru de casa, putere sè se scóle.

Si inca sunt mai multe, ce-a face te-ai uitatu,
Dar adi e diu'a-a trei'a, si-i multu de ajutatú.
Fii draga! far' de frica, cà-ci eu la nôpte-oiu face
Hotarirea mortului, si va zacé in pace!⁴

María multiamesce si 'n cugetu liniscitu
Din straitia scóte ce-va si babei i-a platitu,
Cà-i vestea 'n siepte sate de bab'a sciutória,
Si multa lume merge la ea dupa-ajutóre!

III.

E in puterea noptii! si toti s'au asiediatu,
Resuna 'n aeru echulu de cani latrandu in satu,
Pe ceriu viétia inca si 'n lun'a-apunetória,
Si vedi amblandu neveste cu Flórea vrajitória.

Plecara la morminto, si éta-acé sosescu,
Desfacu din straitia lucruri si ce-va bosconescu,
Si câlti in giuru de grópa cu ele bab'a-asiédia,
Si desu cu pravu de pusca tamâia-i presaréza.

I-aprinde, si-ardu cu flacari, si face-unu fumu pu-
ciosu,

Din sdrentiele spurcate culesse de pe josu;
Si taia cu cutitulu in patru colti mormentulu,
Si 'mpunge, avendu credintia, cà crépa-acu stri-
goiulu.

Si tóte trei femeie cu fumu incungiurandu.
Er bab'a pe Giorgitia intinsu amenintiandu:

Aceste-a bosconitu:
„Cu pravu te-am puscaritu,
Cu câlti te-am pèrjolitu,
Cu tamâia tamaiatu,
Cu sdrentie afumatu,
Cu cutitu taiatu,
Hotarulu ti l'am datu,
In elu te-am asiediatu.

Aici ti-i loculu,
Aici cârtogulu,
Acé sè siedi,
Si sè te perdi,
Pamentu sè fii,
A cas' sè nu vii!
Si de n'ai locu destulu,

Si-acé nu esti satulu,
Sè fii tu caletor u
Pe vèrfulu muntiloru,
In fundulu codriloru,
In fundulu mariloru,
Unde n'audi amblandu,
Nici junii fluerandu,
Nici fetele cantandu,
Nici canele latrandu,
Cocosiu cucurigandu!

Manca pesci din apa,
Sfarmituri de pétra,
Buriene erbusîni,
Si róde radecini,
Pe-acolo sè traiesci
Sè mi te potolesci,
In satu sè nu mai cauti,
Pe a cas' sè nu te-abati,
Si de acú sè fia
Muierea ta María,
In pace si curata,
Ca diu'a 'nseninata!⁴ *)

Si Flóre-atunci cutitulu implanta langa cruce,
Si siovaindu pe cârge, pasiesce do-a se duce.

Er un'a din neveste se face a chiamá:
„Giorgitia haid' a casa!“ si alt'a-i respundea:
„Ba dieu! eu nu m'oiu duce!“ si bab'a sciutó ia
Adauga in manía, cu vorbe-ocaritórie:

„Tu nu esti de viétia! acé sè te asiedi,
Pan' la venirea-a dóu'a, tu lumea sè n'o vedi!“
Si umeru punu la umeru si manele la spate,
Si pléca far' de vorba si far' napoi sè caute!

Grabescu cu pasii rapedi, grabescu cu gandu-a cas'
Si totulu e 'n tacere, de-odata inse-unu glasu

*) Poesia populara din datine.

„Uhù! uihù!“ le striga, si anim'a li bate
De frica cà strigoiu lu acusi li sare 'n spate.

Si 'n satu acù intrara si-ajungu la respantii,
La drumuri crucisiate spre a se despartii,
Si-si facu la cruci, suspina, si-apuca catra casa,
Cu grige, frica 'n spate, cà-ci cugetulu le-apésa.

IV.

Dar vai! ce intemplant! Giorgitia a venitu
Si-a trei'a nópte éra, Maria s'a 'ngrozitu!
Si desu de demanétia la bab'a se grabesce,
Si de strigoiu se vaita, cu lacrimi povestesc.

Si bab'a 'n seci cuvinte se mira fórté multu,
Sè fia far' putere o vraja ce-a facutu?!
Si díce: „I greu de-odata strigoiu sè se mane,
De trei, de nóue díle-su, de siese septemane.

Asié, precum in víctia erá unu omu mai reu,
Séu dóra far' de vina a suferitu pré greu,
Si alte multe pricini, dar tu sè-i *porti isvorulu*,
De patru-dieci de díle, si va perí strigoiu.

Eu adi voiu face inca unu lucru ce sciu eu,
Si nu va mai rentóree nici candu barbatulu teu!“
Maria merge-a casa, suspinu-o nedusiesce,
Perdiendu credint'a 'n baba, strigoiu o 'ngrozesc.

Dar bab'a-si face tréb'a! si déca s'a 'nnoptatu,
Si-aude antáia-óra cocosiulu c'a cantatu,
Unu june ca stegeriulu, nascutu din fêta mare,
Pe armasariu-i negru cu tropotu greu, calare,

Sburà din satu afara si la morminti a statu,
Si iut' sarindu din sícua, armigulu si-a legatu
De crucea lui Giorgitia, si-asterne-unu rugu selba-
tecu,
Ce bab'a i-lu deduse, stropitu si unsu cu farmecu.

Strigoiu lu, do-o sè ésa, in rugu s'a acatiá
Si 'mpunsu de ghimpíi aspri, nu va puté plecá,
Cu unu cutítu reu scóte tierin'a de la cruce
Si 'mplendu cu graba-o straitia, incaleca si-o duce.

Unu murmurulu si unu huetu in urma-i vâjaj
Si anim'a-i trecnesc, ér calulu sforaí...
Lu-pintení in cóste si strinse fréu 'n mana,
Cu alt'a totu arunca din straitia la tierena.

La-a satului gomila grabesce presarandu,
Si din vecini la dóue, si 'mprastia in ventu,
Ca pulberulu cu pulberu sè nu se intalnesc,
Si halele, ce-apuca, puterea sè-o sterpésca.

Strigoiu lu se rapede afara din mormentu,
Si 'ncepe ca s'adune ce-i duse din pamentu,
Dar canta 'n diori cocosiulu si nu o stringe tóta,
Rentórna cu manía, si-atunci, pocnesc 'n grópa!

* * *

Si junele, nevést'a de cóbe-o-a mantuitu,
Din ór'a aceea strigoiu lu ea n'a mai venitu!

At. M. Marienescu.

Pentru o sarutare.

— Novela originala. —

(Urmare.)

Aceste erau de comunu cuvintele muieriloru din satu.

Éra unele babe mai adaugau:

— Eu am cunoscutu pe parintii parintiloru lui, si toti au fostu ómeni cinsciti si de omenía; nu potu crede, cum a pututu elu face asié ceva?

— Credi séu nu credi, gendarmii l'au aflatu cu fapt'a in mana, si apoi domnisorulu celu de unguru, care zace ranitu la George lui Stefanu, dovedesce destulu de bine, — reflectau altele.

Si dupa aceea incheiau tóte:

— Se dícemu numai, ca Ddieu sè ne ferésca de mintea slaba!

Ér feciorii satului, cari lu-cunosceau pe Nicolae destulu de bine, nu puteau sè-si esplíce, cum s'ar fi pututu intemplant ast'a, ba cei mai multi aru fi juratu, cà aici trebue sè fía o mistificatiune.

Altii inse, cari lu-cam invidiau faceau observatiunea:

— Nu tóta póm'a e buna, care e frumósá pe din afara; apoi póte va fi lacomitu si elu la bani, si de are tata-seu destui.

— Nu ve temeti, cà ve bate Ddieu, — respunsera ceialalti, — de díceti, cà elu va fi lacomitu la bani; lu-cunóschemu noi pré bine, decátu sè putemu vorbí astu-felu despre elu. Cine scie, cum va fi fostu lucrulu?

Inse dintre toti locuitorii satului erau fetitiele, cari aveau cea mai mare compatimire cu sermanulu fecioru; nici un'a nu-si putea esplícá lucrulu, si mai tóte i deplangeau fata-l'a sórte.

Sosindu acést'a faima si la cas'a lui Co-dreanu, precum si aceea, cà cei doi tineri atacati aru fi fostu domnisorii cei de unguru, pe

cari i-a primitu si ospetatu munteanulu nostru intr'o séra in cas'a sa, inlemnira toti de cele audîte si nu sciáu, ce va sè insemne acést'a?

Serman'a copila alergá ca nebuna prin casa si plangea de dá anim'a din ea.

— Nu plange, Viorica! Dumnedieu e bunu si ér ne va imbucurá! — astu-felu cercau parintii sè o mangae.

Inse tóte erau insedaru, pentru ea nu mai avea durerea capetu.

Atunci i-grai tata-seu :

— Aibi pucina rabdare, fic'a mea, me voiu duce cu la orasiu si acolo voiu marturisi naintea judecatoriloru, cumca Nicolae a fostu a séra la noi pana tardiu, apoi ducandu-se acasa nu va fi statu elu sè padiésca drumulu ómeniloru si sè-i omóra. Voiu spune si aceea, ce mi-ai povestitu tu, cà s'a intemplatu in padure, candu ti-a esítu domnisorulu Heregey nainte. Atunci credu, cà voru vedé si judecatorii, cumca lucrulu trebue sè fífa cu totulu altu-cum. Si fara aceea, satulu intregu inca póte dovedí, cà cine e feciorulu morariulu i?

Dupa aceste cuvinte se mai linisci si copil'a pucinu.

Nicolae, Peunulu-codriloru, inca in acca séra fú dusu numai de câtu la inchisóre.

Nu pré multu dupa acést'a fú condusu naintea judecatoriloru, cari incepura a-lu ascultá.

Insedaru inse eráu tóte defensárele lui; insedaru afirmá, cumca elu ar fi fostu celu atacatu; insedaru se siliá Codreanu a indreptá atentiunea judecatoriloru la cele ce se intemplase in padure, intre sermanulu primsoneriu si intre unulu dintre acesti doi domnisorii, de a carui sila acel'a a eliberatu pre fic'a sa; insedaru erau afirmatiunile parintiloru sei si ale unor martori, cari eráu gat'a sè jóre, cà acestu fecioru ar fi fostu celu mai solidu si de omenía din totu satulu.

Fapt'a a fostu pré invidenta, gendarmii l'au aflatu cu pistolulu in mana, pe pieptulu unui'a, precandu cel'a-laltu zacea deja ranitu.

Nicolae nu putea dovedí prin nininca, cumca a supr'a lui s'ar fi puscatu mai antáiu; ba la unii pareau aceste vorbe numai ridicule.

Judecatorii nu privira dara in dinsulu altu-ceva, decâtu unu uciatoriu.

Judecat'a sè decise si elu sè condamná la inchisóre de mai multi ani.

Numai decâtu fú transportatu la temnitile din G.

Ce mahnire si intristare pe bietii parinti, candu vediura ducédu pre uniculu loru fiu, pre unic'a loru mangaiere si sperantia in timpulu betranetieloru, legatu la robia indelungata.

Óre mai vedé lu-voru candu-va? Ba si candu se va rentorná de acolo, totu-si onórea lui va fí petata pentru totu-de-un'a.

Sermanii n'aveau ce face, de câtu sè planga si sè se vaiete . . .

Tocmai asié erá si cu Vioric'a; anim'a ei simtiá o durere nespusa si lacrimelile nu se mai uscau din ochii ei.

Tóte incercárele parintiloru spre a o mangaiá erau sedarnice; ea li respundea numai atát'a :

— Lasati-me sè plangu, eu nu plangu atátu pentru cà l'am pierdu, câtu mai multu pentru cà sciú, cà suferé nevinovatu.

* * *

Parintii lui Kálmán fura insciintiati inca in nóptea acea fatala despre cele ce s'au intemplatu cu fiulu loru.

Spaimantati si insotiti de unu medicu se facura in graba pe drumu catra satulu C., care erá intr'o departare numai de o óra.

Sosindu ací, fura condusi de nesce ómeni, cari au fostu audítu deja despre cele intemplate, in cas'a lui Georgie a lui Stefanu, unde zacea fiulu loru.

La prim'a privire parintii se ingrozira, vediéndu-lu pre acest'a sangeratu, inse dupa ce fura convinsi din partea medicului, cà ran'a nu e de locu periculósa, se mai consolara.

Numai in diu'a venitória, sér'a lu-dusera cu carutiulu catra opidu la locuinti'a loru.

Ací cu ajutoriulu medicului fú in timpu de trei septemani intr'atát'a restauratu, încátu putú parasí patulu.

In timpulu acest'a lu-cercetá Heregey mai pe tóta diu'a, candu inse se aflau numai ambii singuri in odaia, atunci se consultau, cum sè póta apasá mai tare pre sermanulu tineru romanu.

Dar' adese i-cuprindeau si fric'a, cà s'ar puté cum-va dovedí adeverulu.

Dupa ce inse fú sententi'a enunciatá si Nicolae dusu la inchisóre, mai esiau din

piele de bucuria, că a decursu lucrulu asié de bine.

VI

O affare pretiósă.

Trecura câte-va septemani dupa ultimile intemplaminte, candu intr'o demanétia plecà Vioric'a de acasa, voindu a merge la parintii lui Nicolae, spre a se mai consolá la olalta pentru nenorocirea, ce li-s'au intemplat.

Calea ei firesce erá si acum prin acea padurice.

Sórele de véra se inaltiasse deja pe orizontu, si caldurósele lui radie nu erau inpedata de nici unu nuoru.

Paserile si acum si-tieneau concertulu loru, ca si pana aci.

Inse de asta data nu le mai acordà si Vioric'a, ba ea nici nu dá atentiune versului loru melodiosu.

Cugetele ei erau cu totulu confuse si anim'a ei inotá in durere profunda.

Cine o vedea acum, nu mai recunosea in dins'a pre acea viala copila, care erá cu vre o dóue luni nainte de ast'a; faci'a ei erá palida si seriósă, si miersulu ei nesecuru.

— O, Dómnne Ddieule, cel'a-ce numai faptele ómnilor, dara si cugetele loru le scii, indura-te spre cei nevinovati si nu-i lasá sè suferè in sedaru!

Astu-felu se rogá ea, candu erá sè tréca pe langa locul acél'a, unde s'a fostu intemplat acea nenorocire, si unu periu de lacrimi isvori din ochii ei.

Se lasà apoi josu, nefindu capace, a pasí mai departe.

Mai consolandu-se pucinu, privi din intemplare la o piétra, ce erá in apropiare, si observà de o lature unele pete de sange si puciau mai in josu unu altu objectu, ce abié se vedea, fiindu acoperitu atátu de acea piétra, câtu si de unele frundie caduite.

Ca mechanicè intinse man'a intr'acolo si scóse unu pistolu si o carticiea.

Preste voia sburà o rosiétia pe faci'a ei si óre-si care presimtire i strabatù anim'a.

Mai antâiu privi la pistolu si vediendu, că e descarcatu, lu-intórse pe de tóte partile; in fine observà pe de o lature dóue litere, gravate in feru, cari inse i erau necunoscute.

Apoi deschise carticie'a si aflà in ea mai multe insemnàri, scrise cu man'a, totu-odata descoperi si o epistola; dara din tóte nu putù descifrá nimicu, fiindu scrise in limb'a ungu-résca.

Statù pucinu pe cugete, apoi de odata sari pe picióre, si lasandu directiunea, spre carea mergea mai nainte, porni inderetru catra cas'a parintésca.

Sosindu aci, aretà parintelui seu ce a aflatu in padurice, si i impartasí totu-odata presimtirile sale.

Prim'a data fu si Codreanu placutu surprinsu, inse cugetandu-se pucinu, i se stinse ér schintéu'a sperantie, care s'a fostu escata in dinsulu.

— Nu te imbucurá pré de timpuriu, Vioric'a mea, — i dîse atunci elu, — Ddieu sè deie, sè nu te insieli, inse dupa parerea mea, cu greu vei puté tu aflá ceva de folosu din insemnàrile aceste.

— Candu am sositu la locul acél'a, eu am suspinat din anima catra Ddieu, si Ddieu e parinte induratu, póte că mi-a ascultat si oftarea mea; — observà Viorica, plina de sperantia, apoi rogà pe taica-seu sè tramita numai decátu dupa invetiatoriulu satului, care sciá si scrisóre ungu-résca.

Dinsulu i facù pe voia.

O jumetate de óra mai tardîu, si invetiatoriulu intrà in odaia.

Apoi i fu data carticie'a de notitie si epistol'a spre descifrare.

In timpulu pana ce acest'a se siliá a aflá sensulu insemnàrilor si a epistolei, faci'a Viorice, schimbá diferite colori, si positi'a ei o putea asemená cu a unuia, ce ar stá naintea tribunalului, de la care in scurtu timpu va sè primésca séu gratia, séu condamnare.

In fine puse invetiatoriulu scrisorile pe mésa si impartasí cele ce a pututu pricepe din aceste.

O povóra nespusa cadiù de pe anim'a Viorice si a parintiloru sei, si acum prim'a data dupa unu timpu indelungatu straluci éra-si bucuri'a pe fecele loru...

Nu multu dupa aceste parasì parintele Codreanu, dimpreuna cu fic'a sa, locuinti'a, luandu-si acél'a directiunea catra opidu, ér acést'a catra cas'a morariului din vale.

(Finea va urmá.)

Nicolau Cisca.

La unu buchetu.

cumpa comóra! Dragi viorele!
Speranti'a dulce-a vietii mele
Cu voi odata a resaritu!

In iern'a rece, candu voi sub ghiatia
Stati amorfite; si-a mea vietia
Fu campulu vescedu si ne 'nfloritu.

Candu o suflare primaverosa,
De zefiru lina, si calduraso,
Din letargia v'a desceptatu;
Si animior'a mea fu cuprinso,
De o simtire dulce ne 'nvinsu,
Si-a mea sperantia a re'nviatu!

Voi inse-acuma sunteti palite,
Far' de vietia, si vescedite;
Dar eu cu auru nu v'asiu schimbá:
Ca-ci neuitata e suvenirea
Din ora scumpa, candu fericirea,
Prin voi suris'a in calea mea!...

Anastasia Toma. *)

Fatalistulu.

— Novela rusésca de Lermontoff. —

(Urmare.)

Trecu o luna de la intalnirea acést'a. Dupa pucina meditatieune, dîse cu emotiune crescînda:

— Sum convinsu, ca de atât'a timpu, de si-guru s'a sinucisu. Eu i-am cunoscutu tonulu, dins'a me chiamá pe mine.

— Dar pentru ce nu-ai luat pe Maria de consorta? — intrebai. — Dora nu o-ai mai iubit-o?

— Nici vorba nu-e. Eu o iubiám cu pasiune.

Audiendu aceste cuvinte me uimí forte, si priviam la dinsulu cu curiositate.

— Dar ce a fostu caus'a de nu te-ai casatoritu cu ea? — intrebai si a dou'a ora.

Tegleff meditá pucintelu, si dupa esitare scurta dîse cu unu tonu slabu:

— Nu me lasa consangeni s'o iau de so-cia, fiindu ca ea este feta de tieranu.

— Curiosu omu pote fi fatalistulu acest'a, — gandiám.

— Dar ce trebuintia ai avutu de sfaturile consangeniloru tei? deca ai iubit-o cu sinceritate, ai pututu-o lua de socia, fiindu ca nime nu te putea impedeá, — reflectai cu multa uimire.

*) Pan'acuma sub numele Anastasia Leonescu, atatu de bine cunoscuta publicului nostru cetitoriu, dar in urm'a „hymenului“ publicatu si de noi, se face acesta schimbare in nume. Red.

— Ti-multiamescu pentru lectiuni, — response elu iritatu. N'am ce face, asié mi-a fostu ursit'a. Am adusu-o in positiune deplorabila, si-acuma urmeza se-mi implinescu dorinti'a si eu.

— Nebunu fatalistu, — gandiám era-si. Adancitu in meditatieuni, sieduramu asié vre-o jumetate de ora. Tegleff inca meditá. Eu din parte-mi me mirám de portarea curiosa a lui Tegleff.

Curiosa natura!

— Tu amice! — continuá elu — pote me vei judeca pentru portarea mea, inse eu acum nu potu repará ceea ce am stricatu. Sciu ca am facutu reu, inse n'am ce face.

— Eu sum de opiniunea, — responsei, — ca mai inainte se te convingi deplinu, ca intemeiate-su presupunerile tale relative la Maria, séu ba? — Cugetám se-i enarezu caus'a zuraiturei, inse de ocamdata tacui.

— De candu suntemu in statiunea acést'a nici o epistola n'am capetatu de la dins'a, — reflectá Tegleff confusu.

— Acést'a impregiurare inca nu dovedesce sinuciderea ei, — continuaí eu.

Tegleff nici nu acceptá se vorbescu mai departe, ci erupse de odata dicendu:

— Sum siguru ca s'a sinucisu, fiindu ca me mistuesce unu presimtiu tristu. Ah fatalitate!

Incepui a suride. Dupa acea ne poftiramu nopte buna, si ne asediaramu era-si pe bance.

In meditatieuni despre curiosa portare a lui Tegleff, cu cugetulu ca dora voiesce a se sinucide, am adormitu.

Demane'ti'a candu m'am desceptatu, Tegleff nu era in chilia, a caletoritu la Petrupole, dupa cum me inforina Semen sierbitorulu dinsului.

Di'u'a intréga am petrecutu-o in nelinise. Se apropiá sér'a si Tegleff inca nu viniá. Negur'a de cu séra ér a fostu de'sa. Eu nu-lu putui acceptá mai multu, ci me culcai. Deodata o zuraitura de ferestra me desceptá din somnu. Me dusei catra ferestra si acolo observai pe Tegleff.

— Ah! amice, bine ca te-a adusu Ddieu, vin'o in laintru nu mai stá afara.

— Nu potu se me ducu, — reflectá Tegleff cu o voce melancolica.

— Dar pentru ce! — lu-intrebai cu uimire.

Preste pucinu mi-response:

— Te rogu amice se binevoiesci a inmanuá

epistol'a acést'a la loculu destinatu, — si cu aceste scóse o epistola din pusunariu.

Epistol'a erá sigilata în patru cornuri.

Eram suprinsu, inse primfi epistol'a. Tegleff dupa aceste se departà.

— Ascépta! ascépta! — esclamai numai decâtu.

— Unde voiesci sè mergi? si ce se facu cu epistol'a acést'a?

— Promiti-mi cà vei immanuá epistol'a cui este adresata? — dîse cu iritatiune.

— Promitu... inse acuma unde te duci?

Tegleff nu respunse nimica, ci se departà.

— Remani cu Ddiu amice! adu-ti a min-te si de mine. — Aceste-i fura ultimele cuvinte si cu aceste disparù.

In momentulu acest'a me cuprinse o frica nespusa.

Cu o rapediune nespusa mi-luai mantéu'a si mi-indreptai pasii dupa dinsulu.

IV.

Me aflai pe strada, inse unde si in ce directiune sè-lu cautu? acést'a mi-fu întrebarea prima ce mi-am pusu.

Nóptea erá intunecósa, încâtu nu me puteám orientá nici decâtu. Ce sè facu? Mfi de presupuneri mi-faceam despre Tegleff, erám ca de siguru, cà si-va luá viéti'a. fiindu cà precum se vedea, nici o scire imbucuratória nu aduse in Petrupole.

M'am determinatu in fine sè me ducu de alungulu mediuiinei. Dupa unu patrariu de óra me aflai pe campu. Erá linisce profunda, nimic nu conturbá tacerea noptii. Steteam pe locu, si meditai.

In fine incepui a esclamá:

— Tegleff! Tegleff!

Nici unu respunsu.

Me decisei sè me ducu mai incolo, numai asié pe nimerite, si incepui éra-si a strigá mereu:

— Tegleff! Tegleff!

Preste pucinu observai o figura intunecósa, inaintandu spre mine incetu.

Am statu pe locu.

— Aici-su! Ce poftesci de la mine?

In momentulu acest'a Tegleff aparù inaintea mea. Fisionomi'a i erá palida.

— Haru Domnului! — esclamai cu bucuria, si prindiendu-lu de mana i adresai urmatóriele cuvinte:

— Erá pe aci sè desperezu, cà nu te voi

aflá. Inse acuma sè nu glumimu, ci sè ne reintórcemu a casa.

— Ce poftesci de la mine?! — întrebà Tegleff devenindu palidu.

— Inainte de tóte poftescu, ca sè mergemu a casa, si sè-mi enarezi cu de ameruntulu resultatulu caletoriei tale la Petrupole.

— Dóra te-a ajunsu ceva nefericire?

— N'am nimicu sè-ti comunicu altu-ceva decâtu cà presupunerile mele au fostu adeverate, fiindu cà Maria s'a sinucisu. Trecura acú dóue septemane de candu au inmormentat'o.

Tegleff pronuciá cuvintele aceste cu o desperatiune nespusa, si stetea ca impetritu.

La audiulu acestoru cuvinte am devenitu confusu.

Tegleff nu dîse nimica.

Dupa o pauza incepui éra-si:

— Sè mergemu a casa, ce stàmu aici!

— Sè mergemu, — dîse Tegleff, — inse cum vomu nimerí a casa in negur'a acésta intunecósa?

— Dóra vomu nimerí cumva, sè mergemu!

— Mergi inainte, — dîse Tegleff iritatu.

In fine amu plecatu. Am vagabundatu mai o óra pe ici, pe cóle. In decursulu vagabundarei i-am enaratu cà eu am fostu caus'a zuraturei din nóptea trecuta.

Tegleff m'a ascultat cu linisce.

In fine dîse, cà nu eu sum caus'a, ci prin o putere supranaturala am fostu nevoitu sè ducu in deplinire acésta operatiune.

Apoi incepù sè vorbésca despre tari'a de caracteru, ce dinsulu o posiede, — si cumca la ce s'a decisu ace'a o va si duce in deplinire.

Eu lu-ascultai cu paciintia. In fine observai cas'a unde locuiam.

Semen sierbitoriulu lui Tegleff deschise usia. Intrai in chilia. Asceptai sè intre si Tegleff. Inse dinsulu disparuse.

V.

Confusiunea in care devenfi nu se póte descrie Simtiementulu maniei me predomniá.

— Dlu teu si a perdutu mintea! — esclamai furiosu catra Semen. — Me insotiesce pana aci in curte si éra-si dispere. Ah! fatalistu narodu!

Semen stá ca inmarmuritu, nu pronuciá nici unu cuvintu.

(Finea va urmá.)

Ioane Marchesiu.

S A L O N U ?

Mésa de cetitu.

— „Román népdalok és balladák“, fordította Moldován Gergely. Kolozsvár 1872. („Doine si balade populare romane“, traduse de Grigoriu Moldovanu. Clusiu, 1872.)

Ori-care natiune atâta valóre are in ochii lumii intelectuale, — câta civilisatiune pôte se dezvolté ea.

Prin urmare, e 'n interesulu ori carei natiuni a se urcá câtu mai innaltu pe scar'a culturai spirituale.

Acea innaltîme odata ajunsa, radiele sciintieloru sale voru reversá lumin'a loru a supra tuturoru némuriloru din pregiuru.

Asié natiunile mari si inaintate pe terenulu progresului... Ele n'au trebuintia a conlucrá ca strainii se se adapte la isvorulu culturai loru, câ-ci aceia voru vini siguru a-si procurá cele necesarie.

Dar popórele mai mici, trebuie ele se mérga si se duca inse-si marfa loru in marea piatia a lumii intelectuale, la acestu felu de espositiune universalá, unde se aduna mai multe némuri si de unde glori'a perfectiunii loru se respandesc prin tóte partile globului pamentescu.

Astu-felu de natiune mica, si remasa binisioru inderetru pe calea lumineloru, noi Romanii inca trebuie se tindemu nu numai a inaintá in cultura, ci se si vinimu a aretá strainiloru produsele nisuintieloru nóstre pe tóte terenurile.

Trebuie se lucrâmu intr'acolo, ca lumea civilizata se ne cunósca, ca ea se afle ce scimu si ce putemu, ca astu-felu combatendu-se opiniunea loru defavorabila nóue, se ne pretiuésca dupa valórea nóstra.

Sunt mai multi ani, de candu câti-va barbati — parte Romani, parte straini — si-au inchinatu condeiulu si ingeniulu loru in serviciulu santei nóstre cause natiunale, plendandu-o la tribunalele culturai europene, si nisuindu a ne achitá de grav'a acusa a ignorantie.

Onóre acestoru bravi si lauda si multiamita tuturoru acelora, cari purcedu cu ei mana 'n mana pe acestu terren!

De si mai mica la numeru decâtu noi toti Romanii, natiunea magiara, de si ea n'a facutu inca nici unu progresu mai considerabilu in directiunea dezvoltării originale a sciintieloru, de si judecat'a ei nu impórta in concertulu némuriloru civilisate: totu-si noi Romanii din tierile Stlui Stefanu, din o multime de respecte bine cunoscute, suntemu avisati a lucrá intr'acolo, ca si ungerii se cunósca starea culturai nóstre si puterea civilizatória a spiritului nostru natiunalu.

Din acestu punctu de vedere eu salutu cu bucuria ori ce activitate, care tinde a realizá acésta dorintia bine priceputa.

Astu-felu dílele trecute, am primitu cu placere, o carte ungerésca publicata de unu Romanu, inca la 1872, care contine doine si balade populare romane traduse in limb'a magiara.

Si am deschisu cartea.

Indata la inceputu mi-a parutu curiosu, câ democratul Moldován dedicandu colectiunea sa democratului Tisza László, pe acest'a lu-intituléza: „Ilustrissime domnule!“

Dar mi-a parutu si mai curiosu, cotindu câ acestu domnu Tisza László nutresce fatia de Romani pe tóte terenurile bunavointia si amicia sincera. Despre aceste Romanii nu sefu nimica. Se pôte inse, câ dlu Moldovanu are cause destule a fi convinsu de adevéru lu afirmatiunii sale; dar dsa nici decâtu nu este natiunea romana.

Inse ceea ce m'a cuprinsu si mai multu, este eutizarea cu care acestu dnu Moldován vine si ni spune in prefati'a opului seu, câ pres'a magiara si romana a intimpinatu opulu seu cu recunoscintia.

Pres'a magiara nu me privesce. Foile ungeresci, cari mai tóte esceleza prin superficialitate, au pututu se scria asié ceva, avendu ele si motivele loru in privinti'a acést'a; si de cumva au si scrisu, opiniunea loru nu impórta nimica, de óra-ce fratii colegi ai nostri de la foile ungeresci nu cunosc de felu poesi'a nóstra populara.

Desfidu inse pe dlu Moldován, d'a ni aretá, care diuarianu romanescu a intimpinatu cu recunoscintia opulu dsale?

Nici unulu?

Diurile romanesci au salutatu cu placere numai *intentiunea* dsale, ér nu si rezultatulu acestei nisuintie.

Éta deosebirea! Si acésta deosebire e mare.

Asigurâmu pe dlu Moldován, câ cotindu-i cartea presinte, nici unu diuarianu romanescu, nu pôte se lauda lucrarea dsale; ma din contra, fia-care Romanu gelosu de frumsetiea poesi'i nóstre populare trebuie se se revólte, vedindu-o asié profanata si tocmai de unu — Romanu!

Dlu Moldován s'a apucatu a traduce un'a din cele mai frumóse poesii populare din lume, fara depin'a cunoscintia a cerutiloru notiuni estetice, fara se fia studiatu literatur'a nóstra populara si scrierile romane despre acésta literatura.

Deschidia ori care plicoputoriu cartea, despre care vorbescu, si se va convinge, câ eu nu esagerezu.

Intrég'a lucrare a dlui Moldován sémena cu a piticului, carele ar voi se scóta din radecine unu arbore seculariu si se-lu planteze in altu locu, inse n'are puteri.

Luerulu fiindu pré greu, si dsa incapabilu de a-lu indeplini cum se cade, in lips'a facultátiloru sale spirituale, l'a ciungaritu si si-a alesu numai partea mai usióra, ceea ce a ganditu câ seie se faca; in locu de piese intregi, au tradusu numai fragmente, facéndu din piese eliminatiuni dupa placu, si adaugédu fantasmagorii de ale dsale.

Din tóte baladele prosintate in acésta colectiune abié dóue-trei (Mióra, Manastirea de Argesiu) sunt traduse intregi si bine, celelalte mai tóte sunt numai nesce franturi, din cari traducatoriulu a eliminatu totu ce nu a priceputu, séu nu a sciutu traduce

in câtu ele sunt numai nesce caricature ale originalului.

La atât'a lipsa de consciintia nationala nu ne-amu asceptatu nici de la — dsa, că-ci inca si strainii, cari au tradusu vr'o poesía poporala romana, au respectatu integritatea originalului.

Unic'a scusa ce potu sè-i facu, este, că dinsulu necunoscându colectiunile noastre de poesii poporale, publicate in volumuri de catra mai multi, a facutu traducerile sale numai dupa nesce esemplare necomplete, decopiate dupa audiu, precum se canta in cutare si cutare satu.

Că dlu traducatoriu nu cunósce poesía noastră poporala, se dovedesce apriatu prin acea impregiurare, că in locu de a presintá publicului ungurescu adeveratele comóre ale acestei poesii, dsa a implutu colectiunea sa (afara de pré pucine balade in adeveru pré frumoşe) cu nesce piese de valóre inferióra si de multe ori pré ambigua.

Ast'a e laudat'a poesía poporala romana?! — va esclamá strainulu care nu scie romanese, cetindu cartea dlui Moldovanu.

Si desamagitu elu si-va face o idea fórte slaba despre poesía noastră poporala.

— Nu, amabile strainu, cartea acést'a nu e poesía poporala romana, ci numai o statua frumoşa, care mangita cu tina de unu nepricetoriu, numai ici colo ne póte suprinde cu formele-i plastice.

Rogu dara si conjuru pe dlu Moldován, sè nutrésca in peptulu seu celu pucinu atât'a pietate pentru natiunea noastră, încátu sè incete a ni profaná comórele cele mai pretiósó cu nesce belituri de traducere. *)

Spinu Ghimpescu.

Premiula femeiloru romane.

Cu durere suntemu siliti sè anunciámu, că concursulu de 10 galbeni, publicatu de noi — din fondulu premiului femeiloru romane — pentru o novela originala din viét'a poporului romanu séu din istori'a nationala, n'a produsu rezultatulu doritu.

Miscarea literaria, ce se ivi inca nu de multu in junimea noastră, pare că s'a stinsu de totu.

O ambitiune nobila, o rivalisare laudabila pe terenulu literariu, par' că nu mai sunt ideile de predilectiune ale junimei de adi.

Cu durere constatámu acésta decadentia.

Ea se ilustréza si prin istori'a acestoru premie.

Mai de multu pentru premiele, numai de câte 6 galbeni, anunciate din bugetulu redactiunii, concurgeau câte 4—7 novele; in anulu trecutu inse, la concursulu din fondulu premiului femeiloru romane,

*) Tocmai acuma aflu, că dlu Moldován, dóra ametítu de laudele cu cari „pres'a romana“ a intimpinatu acésta lucrare a sa, séu dóra insufletítu prin vr'o bunavointia nóua a „ilustrissimului“ democratu Tisza László, — a mai publicatu o colectiune de traduceri din poesii nostre poporale. Te rogu, dle redactoru, tramite-mi acésta carte nóua.**) Sp. G.

**) N'amu primitu nici acést'a, nici despre care scrí acuma.

pentru premiulu de 8 galbeni, au intratu numai 2 novele; ér acuma, la unu premiulu de 10 galbeni, a sositu numai una.

Titlulu acesteiz e: „Cunun'a“, portandu dreptu motto acestu proverbu: „Ap'a trece, petriile romanu.“

E bine, déca rezultatulu numericu nu este indestulterioru, celu pucinu de cumva celu spiritualu va fi mai productivu, literatur'a va câstigá, si astu-felu scopulu se va realizá.

Vomu vedé, dupa censurarea novelei concursuale prin o comisiune de trei.

Redactiunea „Familiei.“

Trandafiri cu spini.

In septeman'a trecuta s'au intemplatulu multe casuri de mórté.

Si a nume:

Mai multe diuarie subventiunate au muritu in — hectica; câti-va tenoristi in anghina; nisce poeti poporali in bóla séca; vr'o doi banchieri — in urma-rea apesării venei de aur; câte-va balotiste in slabi-tiune de nerve; unu facatoriu de programe — in nebunía; o fóia científica — in tusa magarésca; unu scriitoriu de articoli de fondu — in lungóre; si mai multi ómeni de omenía — de fóme.

*

Care e mai rea móra de venturatu in lume?

Censur'a? Ea scóte cele mai bune sementie, si numai neghin'a o lasa.

*

Ce e deficitulu de statu?

Usura, incassata de cei nedemni si platita de cei buni.

*

Care e celu mai bunu medicu?

Care vorbesce multu si scríe putínu.

Si celu mai bunu advocatu?

Care scríe multu, si vorbesce putínu.

*

Care e scaunulu celu mai periculosu?

Celu ministerialu. Putíni au sieditu inca in elu, sè nu fia cadiutu.

*

Ce deosebire este intre subventiune si conventiune?

Conventiunea subvine, dar subventiunea nu convine.

*

Numai unu portfoiu este, care nu se póte perde asié, ca cine-va sè nu-lu gasésca, portfoiulu ministerialu.

*

Florile si decoratiunile au acea asemenare, că pentru amendóue trebuie sè te inchini, de cumva doresci sè le ai.

*

In epoc'a de acuma sunt nu numai diregatori disponibilu, dar si domnitori disponibilu, — dar dintre

acestia inca nici unulu nu s'a aplicatu de nou, cà-ci toti au capetatu — Abfertigung.

Figaro.

B o m b ó n e.

Domnulu Z. are unu nepotu câtu se pôte de strengaru, care are tôte cunoscintiele rele feminine. Unchiulu se consola inse, cà tôte nebuniile nepotului o sê tréca cu vârst'a si nu pôte sê nu-lu iubésca, de ôre ce n'are altu copilu de câtu pe dinsulu.

Alalta-eri, unchiulu si nepotulu se plimbau pe strada. O femeia tinera, frumósá si bine imbracata trece pe langa dinsii.

— Cino este dômn'a asta? O cunosci? — întrebâ unchiulu.

— Trebuę sê fia o femeia onesta, n'o cunoscu.

Intre doi venatori. Celu d'antâiu (neinsuratu) aréta celuilaltu (insuratu de pucinu timpu cu o femeia tinera fôrte frumósá) côrnelu unui cerbu cu 10 ramuri, pe care lu-ucisese cu o dî mai nainte.

— Ce dîci! — lu-înréba cu mandrîa.

— Pf! — raspunde celalaltu cu dispretiu: *si cu asiu avé, déca asiu voi.*

A supra plangeriloru unoru macelari dintr'o comuna, cà nu se mai aducu boi de vendiare in târgu, — primarulu acelei comune dete urmatóri'a circulare:

— In urm'a reclamatiloru nôue adresate, in care se aréta cà nu erau boi de vendiare la târgu, amu chibsuitu ca pe data sê ne ducemu la faci'a locului.

Unu tineru se presintâ, cu scrisori de recomandatio si cu actele lui de nascere si botezu, la unu banchieru, pentru a intrá casieru.

— De câti ani esti? — lu-înréba banchierulu.

— De 27, — raspunde tinerulu.

— Nu se pôte; dupa biletulu de botezu, trebue sê fii de 29...

— Da, — dîse tinerulu, — inse eu nu puiu la socotéla doi ani cari i-am petrecutu la — temnitia.

Tinerulu G. este d'o necuratienia vestita. Intr'o dî se aflâ între mai multi amici, — vorbindu politica.

— Nu-mi mai vorbiti, — dîse G. de deputatulu C. care si-schimba opiniunile cum mi-schimbu eu camasile.

— Comparatiunea ta, — raspunde unulu, face onóre dlui C. cà-ci atunci si-schimba fôrte raru opiniunile.

Doctorulu X. are unu servitoru câtu se pôte de nerodu.

Intr'o séra doctorulu se întorce de la unu balu,

se desbraca si dà servitorului hainele sê le atêrne la cuieru. Servitorulu din nebagare de séma, dupa ce asiédia pe cea din urma, atinge coltiulu gherocului cu luminarea si hainele iau focu.

Doctorulu dormiá.

— Servitorulu, dupa ce vérsa pahare cu apa peste flacare, reusiesce sê stinga foculu. Diminéti'a, povesteste doctorului istori'a.

— De ce nu bagi de séma? dobitocule, — dîse doctorulu.

— Nu o nimica, domnule, — raspunde servitorulu; ia inchipuesce-ti ce mare nenorocire ar fi fostu déca erai imbracatu cu ele!

CE E NOU?

* * („Mai antâiu sê platesci!“) Majestatea Sa regele, petrecându in Budapesta, marti la 5 maiu dupa miédia-di, esî cu trasur'a, insotitu numai de unu adjutantu, spre a calari pucinu pe campi'a Racosului. Inaintandu pe o cale, ce conducea prin posesiunea unui particularu, cocierulu de odata diari inaintea sa o pórtá incuiata. Langa pórtá statea o femeia. Cocierulu i facu semnu cu man'a sê o deschida. Ea inse, nesciindu cine siede in trasura, strigá: „Mai antâiu sê platesci!“ Regele se aplecá in afara, si întrebâ, déca trebue platitu ceva? „Da, diece cruceri“, — raspunde ea. Regele si-luá portfoiulu, i dete suridiondu 1 fl., si pórt'a fu deschisa iute. Cu bucuria povestí femeia veciniloru, cari alergasera acolo, cà ce a capetatu de la unu domnu. Dar ce mare i fu spaim'a audîndu, cà „domnulu“ acel'a e insu-si regele!

* * („Balonulu „Mihaiu Bravulu“,) despre care amu mai scrisu, a dóu'a-óra s'a ridicatu la 27 martiu, din Paris, sub directiunea lui Villemont, ingeniuru electricianu stabilitu la Bucuresci, care a mersu in adinsu la Paris spre a-si construi acestu balonu. De asta-data timpulu a fostu favorabilu. Aredicarea se incepu la 3 ôre dupa miédiadi, si coborirea se facu la 5 ôre, in departare de 90 kilometre, pe campu. Plugarii au facutu balonului o buna primire. Aeronatii in diu'a urmatória la 2 ôre dupa miédiadi au plecatu napoi la Paris, unde au sositu la 5 ôre. Dupa dóne díle balonulu fu espediatu la Bucuresci. De siguru, „Mihaiu Bravulu“ va fi totu asié de bravu in aeru, pe câtu odinóira a fostu pe pamentu.

* * („Dóue jertse ale amorului.“) In comun'a Sanislaui, comitatulu Satmariului, feciorulu padurariului s'a inamوراتu de fii'ca pandariului de padure. Inse parintii loru n'au consimtitu la acésta casatoria. Amorosii aflandu acést'a, au hotaritu sê-si stinga viét'i'a. Deci amendoi, luandu-si diua buna de la cunoscuti, mersera in fundulu gradinei pandariului: acolo feciorulu mai antâiu si-impuseá amant'a, apoi pe sino. In pusunariulu gherocului seu s'a gasitu o epistola, prin care dinsulu a descrisu caus'a faptei sale cumplite, precum si dorint'i'a loru de a fi inmormentati la olalta, ceea ce s'a si facutu.

* * („Dlu Titu Maiorescu“) este numitu ministru alu culteloru si instructiunii publice in Romania.

* * („Gasirea mormentului lui Donizetti.“) De la mórt'a celebrului compositoru, autoru alu operei „Lucia“, si pana adi, nu se scie in ce locu este ingropatu in orasiulu Beigama? Dupa mai multe cuatári, in fine,

s'a descoperitu dîlele trecute, cã corpulu lui Donizetti erã aruncatu intr'unu cavou particularu alu unei familie ilustre, unde se si banuia cã este. Desgropandu-se, prin ingrigirea consiliului comunalu, corpulu, infasiuratu intr'o tunica de culóre verde-inchisu, erã neputredîtu, si figur'a se cunoscea inca destulu de bine. Consiliulu comunalu a decisu sê depuie aceste remasitie 'ntr'unu sarcofagiu de bronzu, pe care lu-va asiediã la Santa-Maria-Majora.

* * (O espositiune din cele mai curioase,) care a obtînutu deja la Paris, in cursu de mai multe luni, unu succesu imensu, se afla instalata in acestu momentu in localulu vechei burse, pe piatia Monetei in Brusela. Acêsta espositiune nu este altu ceva de cãtu bloculu in imitatiune de auru monetisatu, represintandu cele 5 miliarde platite de Francia Prussiei in resbelulu din 1870. Acestu blocu, compusu din suluri de cãte 2500 bucãti fia-care bucata de 20 franci, si de unu totalu de 250 miliõne de suluri, formêza unu cub de 150 metro, care aru cantari, dec' aru fi auru adeveratu, greutatea giganticã de unu milionu siese sute doue-spre-dieci mii nõu-sute trei-dieci chilogramme.

* * (Unu pungasiu,) a nume John William, sosi la Paris spre a-si exercitã acolo profesiunea. Elu avu nenorocirea a fi prinsu chiar candu virã man'a in pusunarulu unei dõmne. De si sosise abié de diminétia, William deja si-facuse incercãrile, cã-ci s'a gasitu la elu 11 portmonote cu 428 fr. Apoi, „Daily News“ adauge: Anglia pôte fi mandra de pungasii sei: nici odata unu francesu n'ar fi facutu atãt'a!

* * (Espositiune pentru alsatiani.) In diu'a de 24 ale lui apr. s'a deschisu la Paris, in Palais Bourbon, o espositiune de obiecte de arti, in profitulu locuitoriloru din Alsacia-Lorena. Produsulu ce-a datu vizitele din prim'a dî se urca, dupa cum spunu diarele din Paris, la 60,000—80,000 franci. Tõte notabilitãtile artistice, literare, sciintifice, multime de deputati, diplomati etc., se 'mbulziau in vestibululu palatului. Acestu amestecu de õmeni, dîce „Le Siècle“, „avea aerulu d'o receptiune intr'o sala neutra: tõte partitele, tõte nuantiele politice parcau c'au facutu armistitiu pentru o ideia comuna de patriotismu. Secsulu frumosu erã si elu represintatu in numeru fõrte mare.“ Acêsta espositiune, dîce „La Patrie“, este unu museu, unu panteonu alu artei, o galeria care cuprinde tõte cap-d'operele ale tuturoru scõleloru: pictur'a, curiositãti, statueria, armuraria, porcelanuri, mobile rari etc.“ Obiectele inse, cari se distingu mai multu prin valõrea loru artistica, sunt: pictur'a, bronzeri'a florentina, smalturile, bijuteriele, ale caroru petre scumpe si auru costa mai putînu de cãtu artea cu care sunt lucrute, covõrele, ale caroru desemnuri tiesute rivalisêza cu desemnurile de pensula si mobilele ale caroru sculpturi paru a fi numai de mani de maostrii in arte.

Biserica si scõla.

‡ (Dlu A. Treboniu Laurianu,) profosoru de literatur'a latina la facultatea de litere din Bucuresci, este numitu din nou decanu alu dîsei facultãti.

‡ (Sinodulu eparchialu din Aradu) a alesu de vicariu episcopescu pentru consistoriulu si districtulu Oradei-mari, pe parintele protopopu alu Branului Iõanu Metianu, cu 41 de voturi din 47.

‡ (Dlu Nicolãe Ionescu,) profosoru titulariu de istori'a universalã critica la universitatea din Iasi, pe care dlu Tell l'a distituitu, fu invitatu prin noulu ministru de culte d. T. Maiorescu, a-si continuã functiunea.

‡ (Iosefina Ziffer,) dîlele trecute a facutu esamenulu la Segedinu din studiile propuse in cele trei clase gimnasiale inferiõre.

‡ (Peleri'a unui predicatoru,) Facêndu-se 'ntr'o localitate õre-care o adunare de credinciosi, unu predicatoru adresã unu apelu la caritatea publicã, preamblandu-si in acela-si timpu si peleri'a printre toti cei adulati, spre a primi ofrande. Peleri'a, care facuse totu rondulu templului, ajunse 'napoi la predicatoru, fara nici unu obolu in ea. Suprinsu de acêsta, predicatorulu o scuturã pe o mësã, ca sê faca a se vedé cã nu confinea nimicu, si esclamã cu caldura: „Multiamescu-ti, dõmne, cã dupa ce-a trecutu biét'a mea peleria prin manele unei asemene adunãri, a pututu sê mi se mai inapoieze!“

‡ (Unu predicatoru,) — naréza Alphonse Karr in ultimele-i „Vespi“, — esîndu pentru prim'a õra din manastirea sa, incepù sê propoveduiesca 'naintea cardinalului Richelieu, fara sê fia intimidatu. Richelieu fu suprinsu de acêsta si aprõpe ofensatu. „Si unde, cinstite parinte, i dîse, ai invetiatu a vorbi in publicu cu atãt'a sigurantia si autoritate, cã-ci cei mai multi din predicatori se misca si se intimidéza candu aparu pentru prim'a õra 'naintea unei adunãri?“ — „Monseignore, dîse calugarulu, me exercitãm in gradin'a manastirii, in faci'a unei brasde cu vérza, ale caroru capete rotunde mi-le 'nchipuãm ca auditoriu.“ „Fõrte bine, dîse cardinalulu, dar in fine esiste auditoriu si auditoriu; adi diminétia ai vorbitu in faci'a principiloru, duciloru, marchisiloru si... in facia unui cardinalu.“ „A! monseignore, in brazd'a cu verze erã una rosfa.“

Societati si institute.

‡ (Asociatiunea nationalã din Aradu,) dupa mai multi ani de tacere, la 3/15 iuniu va tiené adunare generalã. Dorimu, ca cu ocasiunea acêsa sê se póta pune temeiu solidu pentru inflorirea acêstei societãti!

‡ (O societate curioasa) se infintieza acuma la Viena. Scopulu ei este a calpe pe strada *sleepulu* colu lungu alu dameloru.

‡ (Reuniunea invetiatoriloru romani selageni) va tiené adunarea sa generalã in T. Sarvadu la 3/15 maiu.

Literatura.

* (I-lu Petru Branu,) protopopu in Satu-mare, anuntia, cã de õra-ce nu au incursu atãtia bani de prenumeratiune, ca sê se póta acoperi spelele tipãriului „Margaritareloru“, prelungesco terminulu de prenumeratiune pana 'n 15 maiu.

* („Revist'a Contimporana“,) in nr. 4 contine aceste: „Revizorul generalu“, comedia in trei acte, actulu I, dupa N. Gogol de P. Gradisteanu; „Nicolãe Balcescu“, poesia insoitã de o epistola, de G. Cretianu; „Armele cu repetitie si armele incarcandu-se pe la culata cu o singura lovitura“, conferintia tienuta de capitanulu de artileria D. Dimitrescu; „Dõmn'a

Joitia“, poesia de Ciru Economu; „Despre Amazón“, (urmare si fine) de A. Papadopolu Calimach; „Convorbiri“, de Pantazi Ghica; „Tablete bibliografice“, de Aug. Laurianu. (Noi n'amu primitu nr. 10 din an trecutu, si nr. 2 din an. presiute. Ne rugãmu de onor. redactiune a ni le tramite. Red.)

* (*La cestiunea ortografiei.*) Noulu ministru de culte alu Romaniei, dlu Maiorescu, „avendu in vedere, cã regulele ortografice ale unei limbe nu se stabilescu pe calea administrativa“, revoca ordinile antecesurului seu in cestiunea unificãrii ortografielor.

* (*Dlu T. A. Paschides,*) directorulu institutului elon din Bucuresti, a scosu la lumina totu acolo o mica brosiura intitulata: „Itinerariu la unu pelerinagiu intre trei mari.“

* (*O proba sigura de civilisatiune.*) Unu caletoriu englesu anota acum câti-va ani in diãrulu seu, urmatori'a placuta insemnare: „Dupa ce am mersu in timpu de unu-spre-diece ore consecutive fara a distinge impregiurulu meu vre o urma omenesca, de odata vediu unu omu spendiuratu de o furca (spondiuratore), si nu sunt cuvinte de ajunsu ca se-mi esprimu delicio'sa emotiune ce simtii la acestu aspectu; vedeam prin acestu singuru faptu, cã me aflam intr'o tiera civilisata.“

* (*A esitu,*) intr'o mica brosiura a nume, studiulu istoricu alu dlui Gr. G. Tocilescu despre „Petru Cercelu“ rostitu intr'o conferintia la Atoneu.

T e a t r u .

☞ (*Teatrulu celu mare in Bucuresti.*) La 21 aprilu, representatiune romana, data de compani'a dramatica representata de M. Pascaly, cu gratiosulu concursu alu dlui G. Bratianu, pentru beneficiulu dnei Frosa Sarandi, P. Welescu si S. Balanescu: se jucã pies'a: „Patria si domnia“, drama natiunala in 3 acte. Spectaclulu se terminã cu: „I. Titto Matei“, balada cantata de d. G. B. „O nopte dupa balu“, comedia-vodevila intr'unu actu, esecutata de dn'a F. Sarandi si S. Balanescu.

☞ (*Teatrulu romanu in sal'a Bosel*) in Bucuresti. La 10/22 aprilu se jucara: „Curtesanulu de boulevard“, comedia in 2 acte de Gr. Degenu; „Nebunii din facia“, comedia in 1 actu de Pantazi Ghica.

☞ (*Artca cea mare.*) O betrana veni intr'una din dile la directorulu teatrului romanu din Bucuresti cu o feta ca de vr'o 17 seu 18 ani. „Domnule directore“, dise betran'a; am auditu, cã angagiezi fete pentru representatiunile ce vrei se dai in provincia. Am adusu si eu pe fet'a mea deca ti-trebuie. „Are amorulu artei? O intrebã directorulu. „Mai multu inea: are artca amorului!“

☞ (*Sal'a Bosel, teatrulu romanu.*) Representatiune estraordinara data de d. M. Millo. La 21 aprilu 1874, pentru ultima ora se representã pies'a: „Apele de la Vacaresci“, cu adausu „Timbru si creditulu fonciar“, revista umoristica in 3 acte de dlu M. Millo.

E c o n o m i a .

△ (*Gerulu,*) care la finea lunei trecute si la inceputulu acesteia, mai multe dile a infricatu pe eco-

nomi, precum aflãmu n'a pre stricatu semenaturele, ci mai alesu pomii si viile.

Suvenirea mortiloru.

† (*Ioanu Orbonasiu de Vajda-Humiadu,*) proto-presbiteru gr. or. tractului Iliei, a incetatu din vietia la 10/22 aprilu in etate de 62 ani.

† (*Georgiu Petecu,*) preotu in cetatea Ilova, comitatulu Trencinului, a repausatu la 16/28 martiu.

† (*Georgiu Chirila,*) epitropulu bisericeii romane din Carei-mare a repausatu in septeman'a trecuta.

† (*Unu invetiatoriu — mortu.*) In 22 aprilu a. c. repausã in Tohanu'u-vechiu, bravulu si zelosulu docinte alu acelei comune, teologulu absolutu Georgie Cnortea din Petielca langa Aiudu, in etate de 28 ani.

I n s c i i n t i a r e .

Tomulu alu treile din Novelele subscrisului, a esitu de sub tipariu dilele trecute, in editur'a „Familiei“ la Budapesta, si costa 1 fl.

Toti aceia dara, cari au deja celelalte doue tomuri, aparute in suplementu la „Familia“, si cari dorescu a ave completa acesta publicatiune de novele originale, binevoiesca a tramite pretiulu acestui tomu la redactiunea foii nostre.

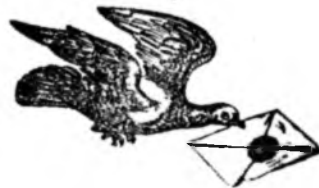
Er aceia, cari acuma voiescu se-si cumpere tote trei tomurile, voru primi tomulu primu si alu doile numai pentru cate 50 cr., adeca tote trei tomurile pentru 2 fl.

Espeditiunea se va incepe la 10 maiu; ne rogãmu a se face pan'atunce comandezle.

Apelãmu la zelulu binevoitoriu alu cetitorieloru nostre, — rogandu-le se recomande acesta carte si altora.

Iosifu Vulcanu.

Post'a Redactiunii.

Aiudu. Drei M. A. G. Amu primitu comedi'a, vomu publicã-o deca spatiulu ni va permite.

La a mea. Nu se pôte publicã.

Monologu. Dici, ca dupa truda de cate-va dile ai scrisu aceste versuri. Paguba a fostu se perdi unu singuru minutu.

Goruia. Le vei primi in luna lui maiu, candu redactorulu acestei foi se va aflã in Budapesta.

Rugare. Avendu trebuintia de nr. 38 din anulu 1873 alu foii nostre, ne rogãmu, ca ori cine deca nu voiesce se-lu pastreze, se binevoiesca a ni-lu retramite.

Pecica rom. Nati intielesu bine „Insciintiarea.“ Noi amu anuntiatu, ca a aparutu tomulu alu treile din „Novele“, din cari doue aparura deja ca suplementu la „Familia.“ Din „Sclav. Am.“ n'a aparutu mai multu, decatu catu s'a alaturatu pan'acuma la foia. Mai adese-ori nu putemu alaturã cole de aceste, ca-ci lips'a pnenumerantiloru si multimea de restantie, ne impedeza.

Zorientiulu-mare. Cetesce si dta respunsulu de a supra!

Proprietariu, redactoru respundietoru si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1874. Calea tiercii nr. 39.

Esemplare complete mai avemu din inceputulu anului.